

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

S P R E N D I M A S

2026 m. kovo 17 d. Nr. 21RE-255

(AG-61/03-2026)

Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Edvardo Juciaus (pranešėjas), Vytauto Kurpuveso, Ingos Lipnickienės (Komisijos posėdžio pirmininkė) ir Ingos Morkvėnienės,

rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjų (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini) skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos rašto panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Pareiškėjai (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini) (toliau – ir pareiškėjai) patikslintu skundu (toliau – skundas) atsakovui Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – ir atsakovė, Inspekcija, VMI) (Komisijos pastaba: 2026 m. vasario 24 d. registruotas pareiškėjų dokumentas (reg. Nr. 20R-604), kuriame patikslinamas atsakovas byloje, juo nurodant Inspekciją) Komisijos prašo: 1. Panaikinti Inspekcijos 2025 m. gruodžio 29 d. sprendimą (rašta) Nr. RNA-36642 (toliau – Raštas) kaip neteisėtą ir nepagrįstą; 2. Įpareigoti Inspekciją per Komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Pareiškėjai nurodė, kad 2025 m. lapkričio 29 d. kreipėsi į VMI su prašymu pakeisti taikomą turto areštą, areštuotas jų turtas, kurio rinkos vertė viršija 560 000,00 Eur, yra akivaizdžiai neproporcingas galimai mokestinei prievolei, kuri siekia tik 58 028,56 Eur. Siekiant užtikrinti galimos prievolės savalaikį įvykdymą ir neriboti pareiškėjų ūkinės veiklos interesų (suplanuoto sandorio), pasiūlyta areštą perkelti ant UAB (duomenys neskelbtini) priklausančio nekilnojamojo turto, siūlomo areštuoti turto vertė yra daugiau kaip 300 000,00 Eur, tai kelis kartus viršija maksimalią pretenziją. VMI Raštu atsisakė tenkinti prašymą. Atsisakymas grindžiamas išimtinai formaliais motyvais. VMI visiškai nepasisakė dėl argumento apie taikomos priemonės neproporcingumą, nevertino galimybės taikyti kitus Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – ir MAĮ) 95 straipsnio 1 dalyje numatytus prievolių užtikrinimo būdus, nors pareiškėjas aiškiai išreiškė valią pateikti alternatyvų užtikrinimą. Raštas yra nepagrįstas, formalistinis, pažeidžia fundamentalų proporcingumo principą, šurkščiai riboja pareiškėjų teises ir teisėtus interesus.

Pareiškėjų teigimu, pažeistas proporcingumo principas ir ignoruojami viešojo administravimo principai. Rėmėsi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo (toliau – ir VAĮ) 3 straipsnyje įtvirtintu proporcingumo principu, 10 straipsnio 4 dalimi, kad administracinis sprendimas turi būti pagrįstas faktais ir teisės normomis. VMI nepagrindė, kodėl 10 kartų didesnis areštas yra „būtinasis“. VMI siekia užtikrinti 58 028,56 Eur prievolę, tačiau išlaiko areštą 560 000,00 Eur vertės turtui. Užtikrinimo priemonės mastas beveik 10 kartų viršija siekiamą tikslą. Rašte VMI visiškai neargumentavo, kodėl toks neproporcingas teisių suvaržymas laikomas pagrįstu ir kodėl 300 000 Eur vertės siūlomas alternatyvus turtas laikomas nepakankamu, nors jis taip pat kelis kartus viršija galimą prievolę. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – ir LVAT) formuoja praktiką, kad administracinė priemonė (šiuo atveju – areštas) turi būti ne tik teisėta, bet ir racionaliai pagrįsta ir kad

proporcingumo principas reikalauja, jog asmens teisių ribojimas būtų pateisinamas viešuoju interesu, o pasirinktos priemonės būtų būtinos ir neperteklinės. Išlaikant areštą 560 000 Eur vertės turtui, kai egzistuoja likvidi ir pakankama alternatyva, VMI pažeidžia gero viešojo administravimo principą, nes nepagrįstai atsisako vertinti mažiau asmens teises varžantį sprendimo būdą. VMI pozicija, kad ji „turi teisę“ areštuoti mokesčių mokėtojo turtą, negali būti interpretuojama kaip absoliuti diskrecija veikti neproporcingai. Teisė taikyti areštą kyla tik tiek, kiek tai objektyviai būtina prievolei padengti, todėl bet koks šią sumą dešimteriopai viršijantis suvaržymas praranda savo prevencinę paskirtį ir tampa nepagrįsta turtine sankcija. Toks VMI pasyvumas, atsisakant vertinti mažiau ribojančias alternatyvas, sukelia tiesioginius nuostolius pareiškėjams, nes dirbtinai užkerta kelią vykdyti planuojamus ūkinius sandorius, efektyviai disponuoti savo nuosavybe, o tai nesuderinama su racionalaus ir gero viešojo administravimo standartais. VMI šiurkščiai pažeidė proporcingumo ir mažiausio teisių ribojimo principus; nepagrįstai pirmenybę teikė ne konstruktyviam prievolės užtikrinimui siūloma pakankama alternatyva, o neproporcingam asmens teisių varžymui. Toks sprendimas, neturintis racionalaus pagrindo ir ignoruojantis faktinį turto vertės bei prievolės disproporciją, neatitinka VAI reikalavimų, todėl privalo būti panaikintas kaip neteisėtas.

Pareiškėjai pasisakydami dėl sisteminio MAĮ 95 ir 101 straipsnio nuostatų aiškinimo, pažymėjo, jog VMI Rašto teiginys, kad mokesčių administratorius neturi teisinio pagrindo areštuoti trečiojo asmens turto, yra formalus ir klaidinantis, nes pareiškėjų atstovas prašyme nurodė ne tik turto arešto instituto taikymą, bet ir siekį užtikrinti prievolę kitais MAĮ numatytais būdais. MAĮ 95 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktai aiškiai nustato, kad mokestinės prievolės įvykdymas gali būti užtikrinamas laidavimu ir įkeitimu. Priešingai nei turto areštas (kuris yra vienašalis mokesčių administratoriaus aktas), laidavimas ir įkeitimas yra sandoriai, kuriais savo turtu ar turtinėmis teisėmis gali disponuoti ir tretieji asmenys. VMI, gavusi informaciją, kad mokesčių mokėtojo turimas areštuotas turtas yra neproporcingas prievolei ir yra siūlomas alternatyvus užtikrinimas trečiojo asmens turtu, privalėjo ne formaliai atmesti prašymą, cituojant MAĮ 101 straipsnį, o vadovautis MAĮ 8 straipsnyje įtvirtintu bendradarbiavimo principu. VMI turėjo nurodyti pareiškėjų atstovui procesinę eigą dėl hipotekos sutarties sudarymo ar laidavimo priėmimo, taip įgyvendinant mažiausio teisių ribojimo principą. VMI nurodoma LVAT byla Nr. A556–100/2011 šiuo atveju taikytina tik tiek, kiek ji patvirtina MAĮ 101 straipsnio taikymo apimtį, tačiau ji niekaip nepaneigia mokesčių administratoriaus pareigos vertinti kitas MAĮ 95 straipsnyje numatytas užtikrinimo priemones, kai jas siūlo pats mokesčių mokėtojas ar jo atstovas. VMI taiko „teisės analogiją“ ten, kur jos nėra – bando išplėsti draudimą vienašališkai areštuoti trečiųjų asmenų turtą į draudimą priimti savanorišką tų pačių asmenų užtikrinimą. Tai yra teisinė klaida. VMI cituojamoje LVAT byloje ginčas kilo dėl to, ar mokesčių administratorius gali vienašališkai (be trečiojo asmens sutikimo) areštuoti turtą, kuris mokesčių mokėtojui priklauso bendrosios jungtinės nuosavybės teise su sutuoktiniu, arba trečiųjų asmenų turtą. Šiuo atveju situacija iš esmės skiriasi – pareiškėjai patys siūlo alternatyvų užtikrinimo būdą, o UAB (duomenys neskelbtini) išreiškia laisvą valią ir sutikimą įkeisti savo turtą bei laiduoti. Teismas minėtoje byloje nepasisakė prieš užtikrinimo priemonių keitimą, kai yra išreikšta suinteresuotų šalių valia sudaryti laidavimo ar įkeitimo sandorius. VMI cituojama byla analizuoja išimtinai turto arešto (MAĮ 101 straipsnis) specifiką, t. y. prievartinį institutą. Tačiau pareiškėjų prašymas apima platų MAĮ 95 straipsnyje numatytų užtikrinimo būdų spektrą (laidavimą, įkeitimą). LVAT praktika niekada nedraudė mokesčių administratoriui priimti trečiųjų asmenų laidavimo ar įkeitimo, jei tai užtikrina mokestinės prievolės saugumą. VMI, remdamasi tik arešto instituto apribojimais, ignoruoja sutartinius užtikrinimo būdus, kurie yra lygiaverčiai MAĮ sistemoje. Minėtoje nutartyje LVAT taip pat pabrėžė, kad mokesčių administratorius turi įsitikinti, jog areštuojamo turto vertė yra pakankama. Šį išaiškinimą interpretuojant *a contrario*, mokesčių administratorius neturi teisinio pagrindo išlaikyti arešto turtui, kurio vertė beveik 10 kartų viršija galimą prievolę, jei mokesčių mokėtojas pateikia kitą pakankamą užtikrinimą. VMI selektyviai taiko teismo praktiką, ignoruodama tą dalį, kuri įpareigoja administratorių vertinti turto vertės ir prievolės santykį. LVAT savo praktikoje (įskaitant minėtą bylą per bendruosius principus) akcentuoja, kad mokesčių administratorius negali veikti formaliai. Atsisakymas vertinti MAĮ 95 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktų taikymą, remiantis tik arešto specifika, prieštarauja teismų suformuotai doktrinai, kad institucija

privalo siekti viešojo intereso (mokesčių surinkimo) mažiausiomis sąnaudomis privatiems asmenims. MAĮ 101 straipsnis yra *ultima ratio* priemonė, taikoma tada, kai mokesčių mokėtojas geruoju neužtikrina prievolės. Kai mokesčių mokėtojas per atstovą siūlo alternatyvą pagal 95 straipsnį, areštas praranda savo būtinumą (proporcingumo prasme). Toks formalus ir pasyvus VMI elgesys, ignoruojant siūlomą pakankamą ir lygiavertį prievolės užtikrinimą, laikytinas piktnaudžiavimu turima diskrecija, šiuurškčiai pažeidžia gerosios valdysenos, bendradarbiavimo, mažiausio teisių ribojimo principus, todėl sprendimas negali būti laikomas teisėtu ir pagrįstu.

Pareiškėjai mano, kad neįvykdyta pareiga motyvuoti administracinį aktą; rėmėsi VAI 10 straipsnio 5 dalimi; pažymėjo, kad Raštas laikytinas nemotyvuotu, nes jame nepateikta jokių teisinių ar faktinių argumentų, kodėl mokesčių administratorius atsisako vertinti MAĮ 95 straipsnyje nurodytus užtikrinimo būdus (laidavimą, įkeitimą) kaip alternatyvą neproporcingam areštui. VMI Rašte apsiribojo tik konstatavimu, kad MAĮ 101 straipsnis leidžia areštuoti mokesčių mokėtojo turtą, tačiau visiškai ignoravo pareiškėjų atstovo argumentus dėl pakeitimo būtinybės. Formalus teismų praktikos citavimas, neatsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamos bylos faktinės aplinkybės iš esmės skiriasi, neatleidžia institucijos nuo pareigos vertinti individualią situaciją. Pažymėjo, kad VMI Rašte nepateikė jokio ekonominio ar teisinio vertinimo, kodėl UAB (duomenys neskelbtini) siūlomas užtikrinimas (laidavimas ir virš 300 000 Eur vertės įkeitimas) yra nepriimtinas. VMI nepasisakė dėl fakcinio neproporcingumo tarp siekiamos prievolės ir esamo arešto, taip pažeisdama pareigą argumentuoti atsisakymą taikyti mažiau ribojančias priemones. Toks „tylėjimas“ dėl esminių prašymo argumentų ir siūlomų alternatyvų vertintinas kaip šiuurškštus procedūrinis pažeidimas. Pagal LVAT doktriną, motyvų nebuvimas administraciniame akte yra pakankamas pagrindas pripažinti tokį aktą neteisėtu ir jį panaikinti. Kadangi VMI nepaaiškino atsisakymo motyvų, pareiškėjų teisė į pagrįstą ir skaidrų valdymą buvo iš esmės pažeista. Raštas pasižymi visišku turinio ir motyvacijos deficitu; toks sprendimo priėmimo būdas, kai apsiribojama šablonišku teisės normų citavimu, nevertinant faktinių aplinkybių ir mokesčių mokėtojo siūlomų konstruktyvių sprendimų, laikytinas esminiu procedūriniu pažeidimu; toks nemotyvuotas aktas negali būti laikomas teisėtu, nes jis neleidžia identifikuoti sprendimą lėmusių priežasčių, todėl privalo būti panaikintas.

Pareiškėjai pažymėjo, kad daroma neigiama įtaka asmens turtiniams interesams. Pareiškėjai aiškiai nurodė, kad areštuotą turtą buvo suplanuota perleisti dar 2025 m. gruodžio mėnesį. Šis sandoris yra labai svarbus tiek pareiškėjams ūkinėje veikloje, siekiant generuoti likvidžias lėšas, tiek ir mokesčių administratoriui, atliekančiam pareiškėjų mokestinį patikrinimą, nes būtent šio turto įsigijimo aplinkybės, sudaryta jungtinės veiklos sutartis ir jos vykdymas yra mokestinio patikrinimo dalykas. Realiai įvykęs pirkimo-pardavimo sandoris rinkos sąlygomis neginčijamai patvirtins jungtinės veiklos sutarties realumą, ekonominį pagrįstumą ir eliminuos bet kokias VMI turimas abejones dėl sandorio šalių ketinimų ir siekiamos ekonominės naudos. VMI, blokuodama šį sandorį, nepagrįstai apriboja galimybę surinkti objektyvius duomenis, kurie yra būtini teisingam ir visapusiškam mokestiniam patikrinimui užbaigti, taip pažeisdama objektyvumo ir mokesčių administratoriaus pareigos padėti mokesčių mokėtojui įgyvendinti jo teises principus. Formalus ir teisiškai nepagrįstas atsisakymas pakeisti arešto objektą į lygiavertį (ar net labiau prievolę užtikrinantį) užtikrinimą sukelia realią ir tęstinę žalą. Užkertant kelią disponuoti turtu, kurio vertė beveik 10 kartų viršija galimą skolą valstybei, mokesčių administratorius neproporcingai įsikiša į asmens nuosavybės teises, saugomas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnio. Dėl VMI nepagrįsto delsimo ir atsisakymo bendradarbiauti, kyla reali rizika prarasti pirkėją bei patirti nuostolius dėl neįvykusio sandorio (netesybos, prarastos galimybės sąnaudos); sandoris jau turėjo įvykti 2025 m. gruodžio mėn., pareiškėjams pavyko įtikinti pirkėją palaukti iki 2026 m. sausio pabaigos – tai yra galutinis terminas, po kurio sandoris žlugs negrįžtamai. Mokesčių administratorius, būdamas viešojo administravimo subjektu, privalo veikti taip, kad jo priemonės būtų ne tik efektyvios valstybės biudžetui, bet ir kuo mažiau žalingos mokesčių mokėtojui. Pareiškėjai turėjo pagrįstą lūkestį, kad VMI veiks racionaliai, vadovausis bendradarbiavimo principu. VMI pasyvumas ir formalistinis požiūris šį lūkestį paneigė, paverčiant turto areštą nebe užtikrinimo priemone, o dirbtiniu barjeru civilinei apyvartai. Dėl neproporcingo arešto ir formalaus atsisakymo pakeisti areštą kitu

areštu, ar kitomis užtikrinimo priemonėmis pareiškėjams bus padaryta esminė žala. Raštas privalo būti panaikintas kaip pažeidžiantis asmens nuosavybės teises ir teisėtų lūkesčių principą.

Inspekcija su pareiškėjų skundu nesutinka ir prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Inspekcija atsiliepime nurodė, be kita ko, kad 2024 m. gruodžio 13 d. pradėti pareiškėjų teminiai gyventojų pajamų mokesčio (toliau – ir GPM) apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo mokestiniai patikrinimai už 2019-2023 m.; identifiikuoti galimi mokesčių slėpimo ir vengimo požymiai, dėl to preliminarai numatoma papildomai apskaičiuoti 28.014,00 Eur GPM (kiekvienam po 14.007,00 Eur). Taip pat buvo nustatyta rizika, kad gautos piniginės lėšos galimai yra ne paskolos, o paskolų sutartys sudarytos vengiant iš susijusių asmenų gautų pajamų apmokestinimo; surinkus papildomą informaciją ir pasitvirtinus galimai rizikai dėl gautų pajamų apmokestinimo, preliminarai numatoma apskaičiuoti 84.417,00 Eur GPM (kiekvienam po 42.208,50 Eur). Siekiant užtikrinti būsimos mokestinės prievolės įvykdymą, VMI Kontrolės departamentas 2025 m. kovo 10 d. raštu Nr. 143-75 kreipėsi į VMI Nepriemokų administravimo departamentą dėl išieškojimą užtikrinančių priemonių taikymo pareiškėjų atžvilgiu. VMI Nepriemokų administravimo departamentas, vadovaudamasis MAĮ 33 straipsnio 15 punktu, 95 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 101 straipsnio 4 dalimi, 2025 m. kovo 18 d. ir 2025 m. kovo 20 d. turto arešto aktais Nr. (duomenys neskelbtini) ir Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Turto arešto aktai) areštavo pareiškėjams priklausančias nekilnojamojo turto dalis – negyvenamąsias patalpas, esančias (duomenys neskelbtini). Turto arešto aktuose buvo nurodyta jų apskundimo tvarka, tačiau pareiškėjai šių aktų neskundė. 2025 m. gruodžio 2 d. pareiškėjai pateikė VMI prašymą Nr. GNA-94155 pakeisti jų nekilnojamajam turtui taikomą turto areštą, areštuojant UAB (duomenys neskelbtini) priklausančią turtą, VMI Raštu atsisakė tenkinti šį prašymą. Pareiškėjai 2026 m. sausio 22 d. pateikė VMI prašymą Nr. GNA-4303 dėl arešto panaikinimo ir naujų įvykdymo užtikrinimo būdų taikymo, į kurį atsakyta VMI 2026 m. vasario 5 d. raštu Nr. RNA-3718.

Atsakovė rėmėsi MAĮ 101 straipsnio 2, 4 dalimis; pažymėjo, kad pareiškėjo turto arešto akte yra nurodytas arešto mastas 56.215,00 Eur, areštuoto turto vertė yra 61.240,00 Eur, t. y. areštuoto turto vertė tik 8,95 proc. viršija arešto mastą, pareiškėjos turto arešto akte nurodytas arešto mastas 56.215,00 Eur, areštuoto turto vertė 61.500,00 Eur, t. y. areštuoto turto vertė tik 9,40 proc. viršija arešto mastą. Pareiškėjai praleido terminą dėl taikomo arešto panaikinimo skundui paduoti. Pareiškėjų atžvilgiu turto areštas taikomas nuo 2025 m. kovo 18 d. ir 2025 m. kovo 20 d., Turto arešto aktai pareiškėjams įteikti per Mano VMI, perskaityti pareiškėjų 2025 m. kovo 24 d., tačiau pareiškėjai per 1 mėn. įstatymo nustatytą terminą skundo nepateikė, taip pat skunde nenurodo svarbių termino praleidimo priežasčių bei neprašo atnaujinti termino skundui paduoti. Nepaisant to, kad pareiškėjai praleido terminą dėl taikomo arešto panaikinimo skundui paduoti, VMI pasisako dėl taikomo pareiškėjų turtui arešto proporcingumo. Nors formaliai pareiškėjų turto areštuota didesne suma (apie 9 proc.), tačiau nesant garantijų, jog areštuotą turtą pardavus bus padengta visa mokestinė skola ir su turto pardavimu susijusios išlaidos, VMI nuomone, tai nesudaro pagrindo teigti, jog areštuota turto daugiau nei reikia mokestinei prievolei užtikrinti. VMI nuomone, pareiškėjų turto nebuvo areštuota daugiau nei būtina, taigi nepažeista MAĮ 101 straipsnio 2 dalis ir nėra pagrindo turto arešto aktus panaikinti.

Atsakovė rėmėsi VAI 10 straipsnio 5 dalimi, LVAT praktika dėl administracinio akto motyvavimo. Nurodė, kad VMI Raštu atsisakė tenkinti pareiškėjų prašymą pakeisti jų atžvilgiu taikomą turto areštą, areštuojant UAB (duomenys neskelbtini) priklausančią turtą. Rašte yra aiškiai nurodytas teisinis atsisakymo patenkinti pareiškėjų prašymą pagrindimas; paaiškinta, kad MAĮ 106 straipsnio 1 dalies 4 punkto pagrindu mokestinė nepriemoka priverstinai gali būti išieškoma, priimant sprendimą dėl priverstinio mokestinės nepriemokos išieškojimo tik iš mokesčių mokėtojo, laiduotojo arba garanto turto, taigi nesant teisinio pagrindo išieškoti mokestinę nepriemoką iš kitiems asmenims priklausančio turto, VMI pagrįstai atsisakė tenkinti pareiškėjų prašymą. Nurodyta aktuali teismų praktika, pagrindžianti VMI poziciją, išdėstyta Rašte; nurodyta apskundimo tvarka, Raštas pasirašytas tinkamai įgaliotų asmenų. Todėl pareiškėjų argumentai, kad Raštas neteisėtas, nepagrįstas ir neatitinka VAI, yra visiškai nepagrįsti. Vien tai, jog pareiškėjų netenkina VMI atsisakymas pakeisti turto areštus ir jo motyvai, nesuteikia pagrindo pripažinti Raštą nemotyvuotu ir dėl to panaikinti.

Kaip matyti iš pareiškėjų 2025 m. gruodžio 2 d. pateikto prašymo pakeisti turto areštą, pareiškėjai prašė areštuoti UAB (duomenys neskelbtini) priklausantį turtą. Pareiškėjų prašymas panaikinti Turto areštus, laiduojant ir kaip laidavimo garantą siūlant įkeisti UAB (duomenys neskelbtini) priklausantį turtą, buvo pateiktas tik 2026 m. sausio 22 d., kuris nėra šios bylos nagrinėjimo dalykas, į kurią VMI 2026 m. vasario 5 d. atsakė pareiškėjams motyvuotu atsakymu Nr. RNA-3718. Taigi pareiškėjų argumentas, kad VMI Rašte turėjo pasisakyti dėl alternatyvių užtikrinimu priemonių, yra nepagrįstas, kadangi toks pareiškėjų prašymas buvo pateiktas vėliau. VMI vertinimu, skundas grindžiamas tik deklaratyviais, jokiais įrodymais nepagrįstais ir teisiškai nereikšmingais teiginiais, todėl negali būti tenkinamas. Skundžiamas atsisakymas pakeisti turto areštą priimtas vadovaujanti aktualiais teisės aktais, nurodant tokio atsisakymo teisinį pagrindą, įvertinus reikšmingas aplinkybes, todėl negali būti naikinamas jokiais, tuo labiau pareiškėjų skunde nurodytais, pagrindais.

Skundas atmestinas

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Inspekcijos 2025 m. gruodžio 29 d. priimto Rašto teisėtumo ir įpareigojimo Inspekciją priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Remiantis bylos duomenimis, nustatyta, kad Inspekcijos priimtu 2025 m. kovo 18 d. Patikslintu turto arešto aktu Nr. (duomenys neskelbtini) areštuotas mokesčių mokėtojo – pareiškėjo nurodytas turtas; nurodyta, kad arešto mastas 56215,00 Eur; viso areštuoto turto vertė 61240,00 Eur. Inspekcijos priimtu 2025 m. kovo 20 d. Turto arešto aktu Nr. (duomenys neskelbtini) areštuotas mokesčių mokėtojos – pareiškėjos nurodytas turtas; nurodyta, kad arešto mastas 56215,00 Eur; viso areštuoto turto vertė 61500,00 Eur.

Pareiškėjai pateikė Inspekcijai 2025 m. gruodžio 2 d. prašymą, kuriame nurodė, be kita ko, kad VMI yra areštavusi pareiškėjams nuosavybės teise priklausantį turtą; pažymėjo, kad jungtinės sutarties šalys yra priėjusios konsensų, kad jungtinės sutarties objektą (tiek žemės sklypą, tiek ir areštuotą NT turtą (garažus)) parduos trečiajai šaliai. Prašė panaikinti visam šiam turtui, kurio rinkos vertė daugiau nei 560000 Eur, taikomą areštą. Turto areštas yra ne tik neproporcingas šiai dienai egzistuojančioms VMI pretenzijoms dėl galimai nesumokėto GPM, tačiau ir darantis šį planuojamą turto pardavimo sandorį neįmanomu. Suprasdami VMI teisę galiojančio teisinio reglamentavimo pagrindu taikyti turto areštą mokesčių mokėtojo turtui būsimų mokestinių prievolių įvykdymo užtikrinimui ateityje, prašė areštuoti UAB (duomenys neskelbtini) nuosavybės teise priklausantį turto objektą (nurodytą gyvenamąjį pastatą), kurio rinkos vertė yra daugiau nei 300000,00 Eur. Įvertinus tai, kad būsimos sandorio užbaigimo data planuojama šių metų gruodžio mėn., prašė sprendimus dėl turto arešto panaikinimo ir naujo arešto pritaikymo (jei yra toks poreikis) priimti per įmanomai trumpiausius terminus. Be kitų priedų, pridėjo ir UAB (duomenys neskelbtini) sutikimą dėl įmonės turto arešto.

Inspekcija į pareiškėjų 2025 m. gruodžio 2 d. prašymą atsakė 2025 m. gruodžio 29 d. Raštu. Jame informavo, kad nesutinka tenkinti pareiškėjų prašymo; paaiškino, kad MAĮ 33 straipsnio 15 punkte numatyta, jog mokesčių administratorius (jo pareigūnas), atlikdamas jam pavestas funkcijas, turi teisę taikyti mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdus. Šių prievolės įvykdymo užtikrinimo būdų sąrašas pateiktas MAĮ 95 straipsnio 1 dalyje, pagal kurį gali būti taikomas areštas bei kiti mokestinės prievolės užtikrinimo būdai. Turto arešto sąvoka pateikiama MAĮ 101 straipsnio 1 dalyje. Pagal LVAT išaiškinimą, MAĮ 101 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta nuostata suteikia teisę mokesčių administratoriui areštuoti tik mokesčių mokėtojo turtą ir pagal šią teisės normą mokesčių administratorius negali areštuoti jokio kito asmens, t. y. asmens, kuris mokesčių teisės požiūriu nėra mokesčių mokėtojas, turto (LVAT 2011 m. sausio 31 d. sprendimas, priimtas administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-100/2011). MAĮ 106 straipsnio 1 dalies 4 punkto pagrindu mokestinė nepriemoka priverstinai gali būti išieškoma priimant sprendimą dėl priverstinio mokestinės nepriemokos išieškojimo iš mokesčių mokėtojo, laiduotojo arba garanto turto. Šį sprendimą vykdo antstoliai Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka. Taigi, nesant teisinio pagrindo išieškoti mokestinę nepriemoką iš kitiems asmenims priklausančio turto, pareiškėjų prašymas pakeisti turto areštą, areštuojant kitiems asmenims priklausantį turtą, negali būti tenkinamas.

Pareiškėjai su Inspekcijos Raštu nesutinka ir prašo jį panaikinti. Ginčo teisiniams santykiams taikytinos MAĮ nuostatos.

Inspekcija yra valstybės institucija, atsakinga už šio MAĮ 13 straipsnyje nurodytų mokesčių, išskyrus muitus, administravimą Lietuvos Respublikoje (MAĮ 15 straipsnio 1 dalis). MAĮ 33 straipsnio 15 punkte įtvirtinta mokesčių administratoriaus (jo pareigūno) teisė taikyti mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdus. Pagal MAĮ 95 straipsnio, reglamentuojančio mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdus, 1 dalį, mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo vienas iš būdų – turto areštas (2 punktas).

MAĮ 101 straipsnyje reglamentuojamas turto areštas. Šiame straipsnyje apibrėžta, kad turto areštas – šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis taikomas mokesčių mokėtojo nuosavybės teisės į turtą arba atskirų šios teisės sudedamųjų dalių – valdymo, naudojimosi, disponavimo – priverstinis laikinas apribojimas siekiant užtikrinti mokestinės prievolės įvykdymą (1 dalis). Mokesčių mokėtojo turto areštuojama ne daugiau negu tiek, kad būtų galima realiai ir visiškai užtikrinti mokestinių nepriemokų išieškojimą ir padengti su turto areštu bei išieškojimu susijusias išlaidas (2 dalis). Mokesčių mokėtojo turtas gali būti areštuojamas, jeigu mokesčių mokėtojas atitinkamo mokesčio įstatymo nustatyta tvarka nesumokėjo mokesčio ir su juo susijusių sumų arba jeigu mokesčių administratoriui priėmus sprendimą, pagal kurį mokesčių mokėtojui iš naujo apskaičiuojamas ir nurodomas sumokėti mokestis ir (arba) su juo susijusios sumos, yra pavojus, kad mokesčių mokėtojas jam priklausančią turtą gali paslėpti, parduoti ar kitokiu būdu jo netekti ir dėl to gali būti sunku arba neįmanoma išieškoti mokesčio ir su juo susijusių sumų. Mokestinio ginčo metu priėmus sprendimą panaikinti mokesčių administratoriaus sprendimą ir pavesti mokesčių administratoriui atlikti pakartotinį patikrinimą bei priimti naują sprendimą, turto areštas lieka galioti (3 dalis). Mokesčių mokėtojo turtas taip pat gali būti areštuojamas, jeigu patikrinimo, ar teisingai apskaičiuotas ir sumokėtas mokestis, metu, taip pat pavedimo dėl specialisto išvados teikimo vykdymo metu nustatoma mokesčių įstatymų pažeidimų ir yra pagrįsta rizika, kad mokesčių mokėtojas jam priklausančią turtą gali paslėpti, parduoti ar kitokiu būdu jo netekti ir dėl to gali būti sunku arba neįmanoma išieškoti mokesčio ir su juo susijusių sumų. Šiuo atveju gali būti areštuojamas tik toks mokesčių mokėtojo turtas, kuris registruojamas atitinkamo turto registre, taip pat mokesčių mokėtojui grąžintina mokesčio permoka (skirtumas) (4 dalis). Mokesčių administratorius įkainoja areštuojamą turtą rinkos kainomis. Mokesčių mokėtojas, nesutikdamas su mokesčių administratoriaus įkainojimu, turi teisę jį ginčyti įstatymų nustatyta tvarka (5 dalis). Mokesčių administratoriaus vykdomam turto areštui *mutatis mutandis* taikomos Civilinio proceso kodekso XLVIII skyriaus 675 straipsnio 1, 2, 4 ir 5 dalyse, 677, 678, 679, 680, 683, 684 straipsniuose, 686 straipsnio 1 ir 2 dalyse bei 688 straipsnyje nustatytos taisyklės. Šiuo atveju mokesčių administratoriaus pareigūnas turi visas teises ir pareigas dėl mokesčių mokėtojo ir trečiųjų asmenų, kaip ir šio kodekso nustatyta tvarka turtą areštuojantis antstolis (6 dalis).

Nagrinėjamu atveju pareiškėjai 2025 m. gruodžio 2 d. prašymu Inspekcijos prašė panaikinti jų turtui taikomą areštą ir areštuoti UAB (duomenys neskelbtini) nuosavybės teise priklausančią turto objektą bei pateikė minėtos bendrovės sutikimą dėl įmonės turto arešto. Pareiškėjai šį prašymą grindė tuo, kad yra planuojamas areštuoto turto pardavimo sandoris, be to, turto areštas yra neproporcingas VMI pretenzijoms dėl galimai nesumokėto GPM.

Bylos duomenimis nustatyta, kad 2025 m. kovo mėnesį Inspekcijos priimtais Turto arešto aktais buvo areštuotas šiuose aktuose nurodytas pareiškėjų nekilnojamasis turtas, vadovaujantis, be kita ko, MAĮ 33 straipsnio 15 punktu, 95 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 101 straipsnio 4 dalimi, pažymint, kad patikrinimo, ar teisingai apskaičiuotas ir sumokėtas mokestis, taip pat pavedimo dėl specialisto išvados teikimo vykdymo metu nustatoma mokesčių įstatymų pažeidimų ir yra pagrįsta rizika, kad mokesčių mokėtojas jam priklausančią turtą gali paslėpti, parduoti ar kitokiu būdu jo netekti. Byloje nėra pateikta duomenų, kad pareiškėjai teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais būtų ginčiję šiuos Turto arešto aktus ir / ar areštuoto turto apimtį. Komisijos vertinimu, pareiškėjų skundo argumentai dėl proporcingumo principo, turto vertės bei prievolės disproporcijos ir kt., būtų reikšmingi vertinant Turto arešto aktų teisėtumą, o ne vėliau priimto Rašto, atsakant į pareiškėjų 2025 m. gruodžio 2 d. prašymą, teisėtumą.

Inspekcija, atsakydama į pareiškėjų 2025 m. gruodžio 2 d. prašymą panaikinti jų turtui taikomą areštą ir areštuoti UAB (duomenys neskelbtini) nuosavybės teise priklausančią turto objektą, ginčijamą Raštu pareiškėjų prašymo netenkino. Inspekcija Rašte vadovavosi MAĮ nuostatomis ir LVAT 2011 m. sausio 31 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-100/2011.

Kaip minėta, turto areštas yra mokesčių mokėtojo nuosavybės teisės į turtą arba atskirų šios teisės sudedamųjų dalių – valdymo, naudojimosi, disponavimo – priverstinis laikinas apribojimas siekiant užtikrinti mokestinės prievolės įvykdymą (MAĮ 101 straipsnio 1 dalis). Mokesčių mokėtojo turto arešto klausimai taip pat reglamentuojami ir kitose MAĮ 101 straipsnio dalyse (2–4 dalys). Komisijos vertinimu, MAĮ 101 straipsnio normos aiškiai nustato, jog gali būti areštuojamos tik mokesčių mokėtojo turtas ir nenumato galimybės taikyti areštą kito asmens turto atžvilgiu. Tokiu būdu, sistemiškai vertinant MAĮ 101 straipsnio normas, galima daryti išvadą, kad mokesčių administratorius negali areštuoti jokio kito asmens, t. y. asmens, kuris šiuo atveju nėra mokesčių mokėtojas, turto. Toks vertinimas, su kuriuo nėra pagrindo nesutikti, iš esmės yra pateiktas ir Inspekcijos Rašte.

Pareiškėjai skunde pažymėjo, kad atsakovė nevertino galimybės taikyti kitus MAĮ 95 straipsnio 1 dalyje numatytus prievolių užtikrinimo būdus, nors pareiškėjas aiškiai išreiškė valią pateikti alternatyvų užtikrinimą. MAĮ 95 straipsnyje reglamentuoti mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdai. Pagal šio straipsnio 1 dalį, mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdai yra: 1) delspinigiai; 2) turto areštas; 3) nurodymas kredito, mokėjimo, elektroninių pinigų įstaigai ar valstybės izdo valdytojui nutraukti pinigų išdavimą ir pervedimą iš mokesčių mokėtojo sąskaitos (sąskaitų); 4) hipoteka ar įkeitimas; 5) laidavimas ar garantija, įskaitant atvejus, kada laidavimu arba garantija užtikrinamas galinčios atsirasti mokestinės prievolės įvykdymas. Mokesčių administratorius gali naudoti ir kitus šio ir kitų įstatymų nustatytus atsiradusios arba galinčios atsirasti mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdus (3 dalis).

Kaip matyti iš pareiškėjų 2025 m. gruodžio 2 d. Inspekcijai teikto prašymo turinio, pareiškėjai jame prašė pakeisti jų nekilnojamajam turtui taikomą turto areštą, areštuojant UAB (duomenys neskelbtini) priklausančią turtą. Pareiškėjams 2025 m. gruodžio 2 d. prašyme nesuformulavus prašymo dėl kitų prievolių užtikrinimo būdų taikymo, Inspekcija, nagrinėdama šį pareiškėjų prašymą, neturėjo pareigos vertinti kitų prievolių užtikrinimo būdų taikymo ar netaikymo. Šiuo atveju, kaip matyti iš Rašto turinio, Inspekcija pareiškėjams paaiškino, kad MAĮ 106 straipsnio 1 dalies 4 punkto pagrindu mokestinė nepriemoka priverstinai gali būti išieškoma priimant sprendimą dėl priverstinio mokestinės nepriemokos išieškojimo iš mokesčių mokėtojo, laiduotojo arba garanto turto. Atsakovės su atsiliepimu pateikti duomenys patvirtina, kad pareiškėjai pateikė Inspekcijai 2026 m. sausio 21 d. prašymą dėl mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdų pakeitimo, siūlė Inspekcijai taikyti mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdus – laidavimą, įkeitimą (hipoteką); prašė priimti UAB (duomenys neskelbtini) laidavimą ir sudaryti įkeitimo (hipotekos) sutartį dėl nurodyto turto MAĮ 95 straipsnio pagrindu; atlikus užtikrinimo priemonių įforminimą, panaikinti turto areštą pareiškėjams priklausančiam turtui (garažui). Inspekcija į pareiškėjų 2026 m. sausio 21 d. prašymą dėl mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdų pakeitimo atsakė 2026 m. vasario 5 d. raštu Nr. RNA-3718. Pastarasis Inspekcijos raštas nėra šios bylos nagrinėjimo dalykas, todėl Komisija dėl jo nepasisako.

Pažymėtina, kad Inspekcija yra viešojo administravimo subjektas, jos veiklos srityje taikomas formalizmo principas, pagal kurį viešojo administravimo institucijos turi veikti taip, kaip nustatyta jų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose. LVAT savo praktikoje nuolat akcentuoja, jog veikimas viršijant kompetencijos ribas (*ultra vires*) yra pagrindas viešojo administravimo subjekto aktą pripažinti neteisėtu. Viešojo administravimo subjektas turi tik tuos įgalinimus, kurie jam konkrečiai suteikti, plečiamas kompetencijos aiškinimas – negalimas (žr., pvz., LVAT 2023 m. gegužės 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-929-442/2023).

Komisija taip pat pažymi, kad Komisija nevertina ginčijamo administracinio akto ekonominio tikslingumo požiūriu, o tik nustato, ar konkrečiu atveju nebuvo pažeistas įstatymas ar kitas teisės aktas, ar administravimo subjektas neviršijo kompetencijos, taip pat ar aktas neprieštarauja tikslams bei uždaviniams, dėl kurių institucija buvo įsteigta ar gavo atitinkamus įgaliojimus. Nagrinėjamu

atveju nustatyta, kad Inspekcija išnagrinėjo pareiškėjų 2025 m. gruodžio 2 d. prašymą pagal turinį ir pateikė Raštą, kuris yra pagrįstas MAĮ normomis, jame paaiškinta, kodėl pareiškėjų prašymas pakeisti turto areštą, areštuojant kitiems asmenims priklausančią turtą, negali būti tenkinamas. Komisijos vertinimu, Rašte motyvų išdėstymas yra adekvatus, aiškus ir pakankamas, iš Rašto turinio galima suprasti, kokios priežastys lėmė jame išdėstytą Inspekcijos sprendimą, todėl pareiškėjų skundo argumentai, kad Raštas yra nemotyvuotas, nelaikytini pagrindais. Tai, kad pareiškėjų netenkina atsakovės Rašto turinys, nesudaro pagrindo šį Raštą panaikinti.

Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, nėra pagrindo panaikinti Inspekcijos Raštą. Netenkinus pareiškėjų skundo reikalavimo dėl Rašto panaikinimo, netenkinamas ir išvestinis reikalavimas įpareigoti Inspekciją per Komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą. Pareiškėjų skundas atmetamas kaip nepagrįstas visa apimtimi.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjų (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini) skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Inga Lipnickienė

Komisijos nariai

Edvardas Jucius

Vytautas Kurpuvesas

Inga Morkvėnienė